

O tym, jak Skarbnik...

W jednym miasteczku na Górnym Śląsku żyła se szczyśliwie górniczo familio. Ojciec fest przoł kopalni, bo z nij żył, matka przola synkom, bo w nich widziała cały świat. Starszy, Hanek miał dwanoście lot i sie już pomału z niego robił kawalyr. Młodszy, Jorguś miał jeszcze dzieciynce myśli.

Dobrze sie żyło rodzinie, choć - jak to padajom – ojcowie wiedzieli, że szczyści niy trwo wiecznie.

I richtig. Roz na grubie tak strasznie tompło, że sie zdało, że całe osiedle familoków sie zapadnie. Pod ziymiom dużo górników poginyło. Życi stracił tyż ojciec tyj szczyśliwej rodziny.

Cóż wtedy matka miała począć? Żeby odchować synków i wysposobić jich do życio, chyciła sie roboty na seperze, znaczy sie na sortowni, kaj przy taśmie miała wybiyrać bergi z wynglo. Juści, lekko robota to niy była i niy zarobiła tela, co górniki dołowe, ale starczyło na chlyb, odziyni i roztoliczne opłaty. I za to dziynkowała Bogu. Niyroz doskwiyrała biyda, a nojbardziej jak trzeja było kupić wyngiel na zima.

Jednej jesiyni tak jich ta biyda z wynglym przycisła, że żyć musieli w zimnych izbach. Roz, jak matka wyszła wczas rano do roboty, chłopcy pedzieli se, że tak dalij być niy może. Wziyni waszkorb, karbidka i zamiast do szkoły, udali sie do lasku, kiery rósł niydaleko hołdy.

Przed laty, ojciec pokozoł jim tam ukryte w krzokach wejści do starej sztolni. Dość długo szukali tego miejsca i jakoś niy umieli na niego trefić. Dopiyro Jorguś przypomniał se, że to było blisko dymbu, kaj wisiała kapliczka św. Barbórki. Kiedyś górniki do nij rzykali, jak mieli wchodzić do sztolni.

Znodli tyn domb, znodli tyż sztolnia. Wyrwali zbutwiało deska tamy i wciśli sie bez moc do środka. Owioło jich zatynchłe powietrze, otwarła sie przed nimi ciymno czeluść. Hanek zaświycił karbidka, kiero dała niy ino światło, ale znak, że powietrze w sztolni jest zdrowe, dobre do dychanio.

Po drewnianych trepach zaccli schodzić coraz głymbij, aż pokozoł sie czorny, poblyskujący złotymi przerostami wyngiel. Zaccli zbiyrać co lepsze okruchy. Jak kosz był pełny, chcieli już iść nazod. A tu - co to? Sztolnia nogle zahuštała sie, doł sie słyszeć jakiś wielki łomot w skałach. Rozległ sie czyjś gruby głos:

- Wto mi tu kradnie wyngiel?

Bracio z przestrachu zaccli uciekać, że o mało nóg niy połomali. Jednak niy uciekli daleko, bo jakoś tajemniczo zjawa oślepiła jich jaskrawym światłym.

- Coście za jedni? – doleciało jich grzmiące pytani.
- My? – wymamrotali. – My som od Klimka! Nasz tata, był tu hajerym...
- Tego Klimka, kiery śpi hań w zawalisku?
- Jaa, tego...
- Klimek, to był dobry człek. On nigdy niy krod, choć niyroz miał biyda.
- My tyż niy kradnymy... My we familoku niy momy czym polić. Chcieli my mamie nagrzoć izba, co by miała ciepło, jak przyjdzie z roboty.

Teroz dopiyo bracio ujrzeni, wto stoi przed nimi. **Skarbnik**, o kierym sie duzo nasłuchali od dziadka. Miał to być wysoki staruch, o zielonych, jarzających sie oczach, z długom, siwom brodom, obleczony w białe kaftan przepasany skórzanym pasym. Tyn tyż tak wyglądał. W jednej rynce trzymał złoty kilof, w drugij jakoś ksiynga. Kole niego skokały taki małe stworoczki - podziymne **gnomy**, kiere mu usługiwały. Jedyn świecił, drugi podawał tinta i gynsi pióro, kierym Skarbnik coś zapisował w tej ksiyndze, trzeci zaś zaglądoł chłopcom do waszkorba.

- Toż padocie, że chcecie mamie napolić? - wejrzoł dobrotliwie na braci Skarbnik.
 - Chcemy...
 - Tak wom padom, od dzisio możecie przychodzić po wyngiel, kiej ino bydzie wom zimno... Tobych musioł mieć kamiynne serce, żebych siyrotom po górniku skąpił wynglo! Biercie, wiela potrzebujecie.
 - A żebyście biydy niy mieli, daja wom jeszcze pora okruszków czystego złota... – tu Skarbnik kiwnon rękom na jednego gnoma, a tyn Hankowi i Jorgusiowi doł po skórzanej sakiewce.
 - Dziynkujemy ci, Skarbniku... Dzisio bydzie u nos radość! Dziynkujemy, Dobry Duchu śląskich podziemi.
- Odtąd w rodzinie gdowy nigdy już niy było zimno i nigdy niy było już głodu.

Słowniczek:

- familio – rodzina
- przoć – miłować
- tinta - atrament
- bergi – kamienie
- waszkorb – koszyk na bieliznę
- karbidka – lampa
- sztolnia – wyrobisko, podziemny korytarz

trepy – schody

hajer – górnik przodowy

familok – dom wielorodzinny

gdowa - wdowa